

Raimo Mäkelä

Juhani Lindgrenin panos Suomen lähetystyössä etsii vertaistaan

Pelastusvarmuuden kirkastuminen teologian opiskelijalle

Ensimmäinen selkeä muistoni **Juhani Lindgrenistä** (25.12.1937-28.6.2006) on syyskuun alkupuolelta 1958. Olimme juuri aloittaneet opiskelun Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa. Muutamia meistä opiskelijoista seisoskeli ilmoitustaulun edessä. Välillemme syntyi jutustelua opiskelun juoksevista asioista. En muista, mitä Juhani sanoi, mutta silmissäni näen hänet yhä siinä tilanteessa.

Juhani Lindgren ja minä emme tunteneet toisiamme entuudestaan. Hän oli helsinkiläinen, minä en. Jo alusta asti hänestä huokui samaa kuin sitten aina myöhemmin: älykkyyttä ja älyllisyyttä, teoreettista kiinnostuneisuutta ja asiallisuutta, täsmällisyyttä ja huoliteltua kielenkäyttöä, määrätietoisuutta ja kohteliaisuutta. Kun muutama vuosi myöhemmin tutustuimme uudella tavalla ja hengellisellä tasolla ja tulimme sitten jakamaan samoja kohtaloita Jumalan valtakunnan työssä, ilmenivät voimakkaina myös sydämellisyys ja nöyryys.

Alkuaikojen jutustelujen jälkeen, jotka eivät menneet syvälle hengellisesti, teologisesti eivätkä henkilökohtaisesti, Juhani Lindgren ja minä emme muistaakseni kolmeen vuoteen paljon puhelleet keskenämme. Sitten hän neljännen opiskeluvuotemme syksyllä 1961 yllätykseksi tuli vedetyksi siihen (lähinnä teologian) opiskelijoiden piiriin, joka oli löytänyt kodikseen Suomen Raamattuopiston. Minäkin olin siinä aktiivisesti mukana. Siitä organisoitui 7.1.1964 Suomen Evankelisluterilainen Ylioppilaslähetys (myöhemmin laajentuneena nimellä Suomen Evankelisluterilainen Opiskelija- ja Koululaislähetys = OPKO). Hänestä tuli silloin sen organisaation ensimmäinen johtaja.

Juhani Lindgren kertoi myöhemmin kokeneensa tuossa opiskelijajoukossa aluksi suurta epävarmuutta, koska hänellä ei ollut pelastusvarmuutta, joka hänen mielestään muilla oli. Hän pelkäsi sen paljastuvan heille. Sitten hän kuitenkin pääsi varmuuteen siitä, että hänen pelastumisensa perustuu Jumalan sanaan ja lupauksiin.

Samoihin aikoihin myös Juhaniin morsian, matematiikan opiskelija **Sinikka Hirvonen** oli samanlaisissa kamppailuissa ja teki samanlaisen vapauttavan löydön. Kevättalvella 1962 pidettiin heidän hänsä, joissa sain olla mukana. Heidän ilmeisen onnellinen avioliittonsa kesti yli 44 vuotta, joista viimeinen oli kamppailua Juhaniin vaikean sairauden kanssa. Lindgreneillä on neljä lasta ja tätä kirjoitettaessa neljä lastenlasta. Sinikka ja Juhani väittelivät tohtoriksi samana vuonna 1993, Sinikka kasvatustieteestä (matematiikan didaktiikasta).

Yleisesti voi jopa sanoa, että Juhani Lindgrenin kuoleman myötä yksi aikakausi tietyllä tavalla päättyi. Hänen panoksensa erityisesti Suomen lähetystyössä etsii vertaistaan.

Uranuurtaja

Juhani Lindgrenistä tuli kolmen uran uurtaja. Ne alkoivat kuin tyhjästä. Ulkonaisesti ei juuri mitään ollut olemassa. Todellisuudessa ei tietenkään ollut vain näin. Oli muitakin vastuunkantajia ja vaivannäkijöitä ja näkymätön hengellinen virta, joka etsi uomansa. Hänen panoksensa virran puhkeamisessa esiin ja muotoutumisessa oli kuitenkin ratkaiseva.

(1) Suomen Evankelisluterilaisen Ylioppilaslähetysten pääsihteerinä Juhani Lindgren oli neljä vuotta (1964-67). Perustehtävä oli kaksitahoinen: opiskelijoiden ja koululaisten evankelioiminen ja uskovien hoitaminen. Toiminta oli alkanut Helsingissä innokkaana, suhteellisen

laajana ja kaksikielisenä ja jo ennen organisaation perustamista Turussakin. Oulu seurasi pian perässä. Kouluihin suuntauduttiin aktiivisesti. Ulkomaisia yhteyksiä laajennettiin ja syvennettiin. *Pro fide* -lehden ja kirjojen julkaisuautoiminta käynnistettiin.

Pääsihteerin vastuulla oli myös Helsingin opiskelijatoiminta. Hänen lisäksi työssä oli tai siihen oli tulossa tässä vaiheessa kolme päätoimista teologia (**Pekka Jokiranta** koululaistyöhön, **Seppo Väisänen** Ouluun ja **Osmo Harjula** Turkuun) ja kaksi henkilöä toimistossa (toinen heistä **Eva Berger**, nykyään **Rönnlund**).

Samalla oli kuitenkin uutena järjestönä taisteltava olemassaolon oikeudesta kristillisen toiminnan kentässä ja myös varojen hankkimiseksi. Tässä suhteessa kaikki alkoi kirjaimellisesti tyhjästä.

Toiminta miellettiin vielä laajemminkin: tähdättiin koko kirkon uudistumiseen raamatullisista perusteista käsin ja nuorten innostamiseen lähetystyöhön. Se oli ilmaistu jo järjestön nimessäkin, ja nimi vastasi todellisuutta, niin kuin hyvin pian tultiin havaitsemaan.

(2) Oli ymmärrettävää, että uskovien opiskelijoiden keskuudessa syntynyt lähetysherätys tarvitsi uuden kanavan lähetyskentille. Näistä lähetykseen heränneistä nuorista aikuisista tuli lähetyksellinen ydin **Suomen Evankelisluterilaiseen Kansanlähetykseen**, joka perustettiin 29.5.1967 ja jonka lähetyssihteeriksi Juhani Lindgren alusta asti kutsuttiin, ensiksi vielä oman toimen ohella, kunnes minä seurasin häntä OPKon pääsihteerinä.

Ilman Ylioppilaslähetysten ulkolähetysherätystä uutta lähetysjärjestöä ei olisi syntynyt. Kotimaassa evankelioimistyötä tekeviä järjestöjä oli riittävästi. Sillä alueella ei tarvittu uutta.

Asetelma oli tavallaan samanlainen kuin opiskelija- ja koululaistyössä: antaumuksellista ja pätevää lähtijäjoukkoa tuntui olevan runsaasti, mutta toiminta, organisaatio ja talous oli tehtävä tyhjästä. Mukaan tuli toisistaan osittain poikkeavia näkemyksiä ja tavoitteita. Ulkopuolelta ei tullut rohkaisua vaan jälleen ankaraa arvostelua. Näissä jännitteissä oli luotava uusi työ: löydettävä lähetyskentät ja rakennettava sen kotimainen pohja.

Sisäiset ristiriidat kasvoivat. Keskeisimpiä olivat toisaalta hengellinen ja teologinen katsomus, toisaalta työn käytännöllisen suuntaamisen periaatteet. Tähän liittyi tietysti kysymys henkilöistä ja heidän vallastaan. Se oli kuitenkin selkeästi riippuvaista näkemyksistä. Ydinasia ei ollut samoin ajattelevien taistelu vallasta, mutta sitäkin oli mukana.

Hengellisesti erilaisuus ilmeni siinä, millaiseksi miellettiin ihmisen suhde Jumalaan. Hallitseeko sitä laki eli ihmisen tekeminen ja kokeminen kääntymisessä ja pyhityksessä? Vai hallitseeko Jumala-suhdettamme evankeliumi eli Jumalan armo ja teko vanhurskauttamisessa ja elämisessä yksin uskosta? Vielä ytimekkäämmin: onko suhteessamme Jumalaan ratkaisevaa lain ja evankeliumin sellainen suhde, jossa ne eivät irtaudu toisistaan mutteivät myöskään sekoitu toisiinsa vaan kumpikin välttämättä tarvitsee toistaan kuitenkin niin, että viimeinen sana on evankeliumilla? Lakihenkiys oli saamassa Kansanlähetyksessä yliotteen armon evankeliumin ja yksin uskosta vanhurskautumisen kustannuksella.

Toiminnallisesti jännite kotimaisen työn ja ulkokenttätöiden välillä alkoi koitua uhaksi varsinaisen lähetystyön etenemiselle.

Näiden jännitteiden keskellä Lindgrenit olivat yhden ratkaisevan vuoden 1970-71 lähetyskentällä Kobessa Japanissa. Heidän alkuperäisenä kutsumuksenaan oli ollut varsinainen lähetysten kenttätö. Se ei sellaisenaan kuitenkaan koskaan toteutunut tätä Japanin-vuotta lukuun ottamatta. Siellä syntyneelle tyttärelleen he antoivat nimeksi **Mariko** tavallaan myös muistoksi ja sitoutumisen osoitukseksi.

(3) Lopulta hyvin repiviin ristiriitoihin ei löytynyt muuta ratkaisua kuin sellaisen uuden lähetysjärjestön perustaminen, jonka hengellinen painopiste on evankeliumissa ja yksin uskosta ja yksin armosta vanhurskautumisessa ja toiminnallinen painopiste kokonaan ulkokentillä.

Niinpä syntyi **Evangelisluterilainen Lähetisyhdistys Kylväjä** 1.3.1974. Samoissa syvissä kriiseissä Kansanlähetyksestä irtautui myös se toiminnan haara, slaavilaislähetyks, joka vuotta aikaisemmin järjestyi Sanansaattajat r.y.:ksi **Per-Olof Malkin** johdolla.

Ennen Kylväjän perustamista Juhani Lindgren toimi vuoden verran osa-aikaisena OPKOn teologisen sihteerinä ja oli siten mahdollistamassa *Perusta*-aikakauskirjan liikkeelle lähtemistä 1974 sen vastaavana toimittajana. Uraa uurtavaa oli siis sekin.

Kylväjässä Juhani Lindgrenin työssä ehti olla monta aluetta. Hän oli 1974-81 johtava työntekijä ja samalla lähetyssihteerinä, 1981-88 Aasian-kenttien lähetyssihteerinä, 1988-93 koulutussihteerinä ja lopuksi lähetyksjohtajana 1993-2003. Tänä aikana Kylväjä vakiinnutti asemansa lähettikunnassaan ja ystäväjoukossaan, lähetykskentillään ja ulkomaisten yhteistyökumppaneidensa kanssa sekä kirkossa, kristillisten järjestöjen joukossa ja valtion kehitysyhteistyökumppanina.

Kylväjän vuosikymmeniin on tietysti mahtunut monenlaista: uusien kenttien avaamista, tilapäistä vetäytymistä kentän ulkoisten vaikeuksien tähden, puristusta kirkossa, talousongelmia, henkilöristiriitoja. Niillä on kuitenkin ollut iloinen vastapainonsa: kentille on syntynyt uutta toimintaa ja uusia toimintakeskuksia ja ennen kaikkea uusia kristittyjä ja seurakuntia. Työntekijäkunta on ollut innokasta, taitavaa ja luotettavaa. Lähettäjien joukko on ollut uskollista ja jatkuvasti kasvanut. Jokapäiväinen leipä on saatu kaikissa muodoissaan juuri sellaisena kuin on tarvittu. Juhani Lindgrenin lähtiessä eläkkeelle 1.4.2003 Kylväjän asema oli vakaa ja sillä tavoin turvallinen kuin se yleensä voi olla.

Juhani Lindgren oli sormenpäitään myöten lähetyksen ihminen. Hänen sydämensä paloi ihmisten voittamiselle Jeesukselle. Joskus 1960-luvun puolivälin jälkeen matkustimme kerran taksissa. Kun matka päättyi ja ryhdyin maksamaan, hän kysyi minulta: ”Do you have a tract?” Viimeinen sana oli minulle outo, joten en ymmärtänyt, mihin hän tähtäsi. Niinpä hänen täytyi suomentaa se minulle. Tarkoituksena oli antaa kuljettajalle maksun yhteydessä hengellinen traktaatti todistukseksi ja kutsuksi uskoon. No, sellaista minulla ei ollut mukana, enkä yleensä toiminut niin. Hän asennoitui ja menetteli toisin.

Oppinut lähetysteologi ja tuottelias kirjoittaja

Juhani Lindgrenillä oli elävä kiinnostus teologiaa kohtaan. Jo ensimmäiseltä opiskeluyksyltämme muistan, että hän teki uskonnonhistorian luennolla kirjallisen kysymyksen, jossa hän **Osmo Tiililän** uskontoja vertailevaan väitöskirjaan vuodelta 1934 liittyen kysyi muun muassa, mitä on uskonnon ”*Eigengesetzlichkeit*” (= omalakisuus). Luennoiva apulaisprofessori hiukan irvisteli kysymystä - ehkä se kuulosti liian oppineelta ensimmäisen syksyn opiskelijan tekemäksi, ehkä hän tunnisti sen kehyksen eli Tiililän tutkimuksen - eikä antanut siihen selkeää vastausta. Ehkei hän osannut!

Juhani Lindgren on sittemmin vuosikymmenien kuluessa itse vastannut kysymykseensä, joka hänen sitä ilmeisesti silloin itse vielä selkeästi tietämättään tuli olemaan hänen teologisen kiinnostuksensa pääkohteita. Nykyään sitä tutkimusaluetta nimitetään uskontoteologiaksi.

Juhani Lindgrenillä oli siis peräkkäin kolme työpaikkaa, joilla on selkeä sisäinen yhteys ja jotka ovat kuin samalla jatkumolla. Hänellä oli myös kolme teologisen kiinnostuksen pääaluetta sekä peräkkäin että sisäkkäin. Hän aloitti Uuden testamentin **eksegeetikasta** ja tahtoi siten päästä selville siitä, ”mitä Raamattu sanoo”. Raamattuhan on kaiken teologisen ajattelun ja kirkon toiminnan perusta. Ilman sitä niitäkään ei olisi.

Eksegeetiikkaan Juhani Lindgren myös palasi myöhäistuotannossaan julkaisemalla kommentaarin kahdesta apostoli Paavalin kirjeestä: *Seurakunta myrskyssä: taistelu evankeliumin totuudesta Toisessa korinttilaiskirjeessä* (Perussanoma 1999, 337 s.) ja *Ilon lähteellä: ristin ystäviä ja vihollisia Filippiäiskirjeessä* (Perussanoma 2004, 259 s.). Näille on luonteenomaista suuri Raamatun, hengellisen elämän ja Jumalan valtakunnan toiminnan tuntemus. Selittäjä kirjoittaa

asioista niin kuin se, joka on itse kokenut ne ja tietää ne myös kokemuksesta, ei vain siitä, mitä lukee Paavalin sanoista. Kommentaarit perustuvat alkukielisen tekstin erittäin huolelliseen analyysiin ja käsittelevät tekstiä käytännöllisen uskonelämän kannalta hyvin monipuolisesti ja syvällisesti. Niissä on myös rinnastuksia ei-kristillisiin uskontoihin. Sillä tavalla kristillisen uskon ainutlaatuisuus tulee näkyviin koko ajan.

Kristillinen seurakunta ei kuitenkaan päättynyt Johanneksen ilmestyksen viimeiseen pisteeseen, vaikka Jumalan erityinen ilmoitus onkin päättynyt siihen. Seurakunta on Raamatun varassa elänyt siitä asti. Niinpä myös Juhani Lindgren seuraavaksi tarttui **kirkkohistoriaan** ja teki sen alalta lisensiaatintutkimuksensa. Kirkkohistoriahan on Raamatun selittämisen ja toteuttamisen historiaa - mutta myös Raamatun väärinymmärtämisen ja vääristämisen, Raamatusta poikkeamisen ja Raamattua vastaan toimimisen historiaa. Siitä tulee oppia, voidaan oppia ja ehkä hiukan opitaankin, mutta vähintään se tarjoaa meille mahdollisuuden arvioida omaa toimintaamme laajassa kehityksessä.

Kirkkohistoriasta Juhani Lindgren kuitenkin siirtyi - käsittääkseni johdonmukaisesti itse asioiden sisäisesti pakottamana - **systemaattiseen teologiaan**, joka on Raamatun kokonaissanoman ajattelemista ja ilmaisemista kunakin aikana uudelleen.

Tavallaan tällä teologisella taipaleella on neljäskin etappi, nimittäin **lähetysteologia**, missiologia. Se ikään kuin kokoaa kaikki langat yhteen: kirkolle perustava Raamatun sanoma on vietävä koko maailmaan kunakin aikana. Se vaatii oman monitahoisen työstämisen. Tältä alueelta on Juhani Lindgrenin akateeminen väitöskirja teologian tohtorin arvon saamiseksi Helsingin yliopistossa: *Unity of All Christians in Love and Mission : The Ecumenical Method of Kenneth Scott Latourette* ('Kaikkien kristittyjen ykseys rakkaudessa ja lähetyksessä: Kenneth Scott Latouretten ekumeeninen metodi', 1990, 398 s.). Vastaväittäjänä oli kurssitoverimme **Juhani Forsberg**, kustoksena toinen kurssitoverimme, ekumeniikan professori **Tuomo Mannermaa**. Tutkimus kuuluu systemaattisessa teologiassa eriyttäen ekumeniikkaan. *Kotimaa* julkaisi väitöskirjasta laajan ja kärkevän selostuksen, jossa tutkijaa ja tutkittavaa suhteutettiin toisiinsa ja kysyttiin, oliko tutkijan suuri kriittisyys tai suoranainen torjuvuus Kirkkojen maailmanneuvostoa kohtana tutkimuksen myötä lieventynyt. Niin käsittääkseni ei ollut tapahtunut, vaan se säilyi hänellä loppuun asti.

- **Kenneth Scott Latourette** (1884—1968) oli tunnustuskunnaltaan baptisti, Yalen yliopiston missiologian ja Kaukoidän historian professori, ekumeenisen liikkeen aktivisti Kirkkojen maailmanneuvostossa loppuun asti, vaikka hän tuskin saattoi yhtyä sen teologisen kehityksen suuntaan.
- Latouretten pääteos on *A History of The Expansion of Christianity*, 7 volumes (1937-45).
- Varhaiskirkossa ykseyttä ei koskaan ollut. Kirkossa oli eri suuntauksia alusta asti. Kristittyjen ja kirkkojen yhteys voi perustua vain Kristus-yhteyteen ja yksimielisyyteen olennaisissa asioissa.
- Opillinen ja organisatorinen yhteys eivät ole kovin merkityksellisiä.
- Yhteys toteutuu rakkaudessa ja yhteistyössä ja esteiden poistamisessa sen tieltä.
- Opilliseen yhteyteen ja traditioiden yhdenmukaistamiseen ei tule pyrkiä.
- Latourette oli ireeninen persoonallisuus, joka ei halunnut riitoja.

Juhani Lindgrenin toinen missiologinen teos on *Lähetys 2001: lähetysstrategian näköaloja vuosituhannen vaihtuessa* (Perussanoma 1997, 288 s.). Häneltä jäi kesken lähetysteologian yleisesitys. Kuusi viikkoa ennen kuolemaansa hän sanoi valmista tekstiä olevan noin 25 sivua.

Lähetysteologiaan liittyy läheisesti **uskontoteologia**, joka on systemaattista teologiaa ja oli Juhani Lindgrenin viides teologinen alue. Sitä käsittelee hänen teoksensa *Jumala ja jumalat: uskontoteologian perusteet Raamatun valossa* (Perussanoma 2000, 290 s.).

Juhani Lindgrenin kirjalliseen tuotantoon sisältyy lisäksi lukuisia lehtiartikkeleita ja -kirjoituksia, opetusmonisteita ja raportteja. Hänen kotisivuillaan (<http://koti.mbnet.fi/juhasini/>) on

hänen tekstejään yli 400. Ne ovat alaltaan, luonteeltaan ja viimeistelyasteeltaan erilaisia. Osa niistä on julkaistu hänen muistokirjassaan *Evankeliumi ensin: lähetysjohtaja Juhani Lindgrenin sydämenääniä* (toim. **Matti Korhonen**, Perussanoma 2007, 254 s.). Siinä on hänen tekstiensä lisäksi kolme artikkelia hänestä, hänen bibliografiansa ja Sinikka Lindgrenin runoja.

Koko tämä laaja tuotanto syntyi muun työn ohessa vuosikymmeniä kestäneen kypsytelyn jälkeen. Juhani Lindgren tarttui myös vastaan tulleisiin päivänkohtaisiin asioihin. Varsinkin viimeisinä vuosinaan hän kirjoitti aika usein puheenvuoroja *Hufvudstadsbladetiin*, *Hämeen Sanomiin* ja *Kristillisdemokraattiin* yhteiskunnallisista ja kulttuurisista ilmiöistä.

Juhani Lindgren oli *Perustan* ensimmäinen vastaava toimittaja 1974-84. Sen jälkeenkin hän kuului lehden toimitukseen vuoden 2004 loppuun saakka ja oli sitten lehden uudelleenorganisoinnin jälkeen sen neuvottelukunnan jäsen.

Hengellisiksi ja teologisiksi opettajikseen Juhani Lindgren elämänsä loppupuolella – kirjassa *Jumala ja jumalat* – mainitsi **Martti Lutherin**, **Carl Olof Roseniuksen**, **Olav Valen-Sendstadin** ja **Aksel Valen-Sendstadin**. Tämä syvässä mielessä yhtenäinen joukko kertoo paljon myös hänestä.

Juhani Lindgrenin rajoitukseksi voidaan ajatella, ettei hän ollut suggestiivinen suurten joukkojen puhuja eikä kirjoittaja. Joidenkuiden mielestä hän saattoi olla – ja omasta mielestään oli – hiukan kuiva ja teoreettinen. Tämä vielä korostui, kun varsinkin Kansanlähetyksen piirissä ihanteena oli massojen ihailun saavuttava, vauhdikas ja räväkkä puhuja, ehkä suoranainen kansankiihottaja. Juhani Lindgren ei todellakaan tuonut itseään esille, ei puhunut juuri itsestään, ei vedonnut tunteisiin, ei viihdyttänyt ihmisiä mehevillä jutuilla, oli hyvin asiapitoinen ja perusteellinen ja perusteli kaiken sanottavansa. Ennen kaikkea hänen Jumalan suuruuden ja armon täyteisestä sanomastaan puuttui ihmisen oman tekemisen ja kokemisen väärä korostus, jollaista me ihmiset lakihenkisyydessämme kuitenkin haluamme tarjoilla muille ja kuulla itse.

Hyvin nöyrä mies

Mooseksesta sanotaan (4. Moos. 12:3), että hän ”oli hyvin nöyrä mies, nöyrempi kuin kukaan muu ihminen maan päällä”. Jeesus sanoi itsestään (Matt. 11:29): ”Minä olen sydämeltäni lempeä ja nöyrä.” Juhani Lindgren osoittautui nöyryydessä Mooseksen ja Jeesuksen seuraajaksi.

Uranoortajalta vaaditaan suurta nöyryyttä. Hänhän joutuu kulkemaan uusia, tuntemattomia teitä ja kuljettamaan niitä pitkin muitakin, motivoimaan ja innostamaan heitä vastoin heidän vastahankaisia ja vain vanhaan juuttuneita tunteitaan ja ajatuksiaan ja käytäntöjään. Uranoortaja kohtaa paljon vastustusta ja epäilyksiä, halveksuntaa ja pilkkaa ulkopuolelta ja jopa omistakin riveistä. Moosesta sanotaan nöyräksi nimenomaan siinä tilanteessa, jossa hänen sisaruksensa Mirjam ja Aaron kyseellivät hänen asemansa Israelin hengellisenä johtajana.

Nöyryyttä oli Juhani Lindgreniltä suostuminen niihin vaivalloisiin tehtäviin Jumalan valtakunnassa ja Jeesuksen seurakunnassa, joihin hänet kutsuttiin ja joista ei ollut odotettavissa suurta mainetta eikä kunniaa eikä paljon palkkaa. Hänestä olisi tullut erinomainen analyyttinen tutkija teologian tai jonkin sekulaaritieteen, ehkä matemaattisten, teknisten, medisiinisten tai luonnontieteiden, alalla, jollaisia hänen rouvansa ja lapsensa ovat valinneet. Hänen lahjakkuutensa oli monipuolista ja kielitaitonsa erinomainen. Huolitellusti puhutun ja kirjoitetun suomen lisäksi hän hallitsi ruotsin ja englannin kuin äidinkielen ja myös Uuden testamentin kreikan. Hänen lapsuudenkotinsa oli kaksikielinen. Erinomaisen englannintaitonsa pohjan hän sai ollessaan lukioaikana vaihto-oppilana Yhdysvalloissa. Hän toimi sitten myös usein englanninkielisten puhujien tulkkina.

Nöyryyttä osoitti tinkiminen pappisvihkimyksestä. Ensimmäinen työpaikka oli siis juuri perustetussa Ylioppilaslähetyksessä. Se oli organisaationa myös selkeä protesti senhetkisellet kristilliselle opiskelijatoiminnalle, joka oli tapahtunut Suomen Kristillisessä Ylioppilasliitossa (SKY). Sille puolestaan oli kehittynyt kirkon opiskelija- ja koululaistyön puolivirallinen ja

taloudellisesti turvattu monopoliasema. Uusi organisaatio samalla kentällä koettiin sen kaikesta vähäpätöisyydestä huolimatta uhaksi ja hajottajaksi, joten sen työntekijä jäi vaille pappisvihkimystä Helsingin hiippakunnassa. Juhani Lindgren suostui tähän ja pysyi ”pelkkänä” teologian kandidaattina/maisterina toistakymmentä vuotta, kunnes sitten Tampereen hiippakunnan avoin ja ennakkoluuloton piispa **Erkki Kansanaho** vihki hänet papiksi Kylväjän palvelukseen 1978.

Suunnaton nöyryytys oli Kansanlähetyksen kriisi, joka johti sen hajoamiseen. Vajaa vuosi valtakunnallisen Kansanlähetyksen perustamisen jälkeen viisimiehin delegaatio (**Eino J. Honkanen, Olavi Peltola, Erkki Ranta, Arvo Silventoinen ja Aimo Sorri**) kävi puhumassa Tampereen piispan kanssa piirioorganisaation perustamisesta Hämeeseen. Pietismiä paljon tutkinut professoripiispa sanoi viisaasti: ”Katsotaan nyt, miten selviätte ensimmäisestä kriisistänne. Pietistisillä yhteisöillä on taipumus hajautua.”

Piispa Kansanahon lausuma osoittautui profeetalliseksi. Vain kolme vuotta myöhemmin Kansanlähetyksen oli niin vakavassa kriisissä, että se hajosi ja sen lähetyksellinen ydin järjestäytyi kahdeksi uudeksi organisaatioksi. Hajoaminen koski kipeästi ruohonjuuritason aktivistejakin mutta oli erityisen häpeällinen ja nöyryyttävä niille, joiden näkyä Kansanlähetyksen oli ollut. Sen ulkopuolelle nyt ajautuneet joutuivat aloittamaan monessa mielessä tyhjistä suunnattoman stressin alaisina. Osansa tästä sai tietysti myös Juhani Lindgren.

Nöyryytys Kylväjässäkin oli odottamassa sen johtavaa työntekijää Juhani Lindgreniä joidenkin vuosien kuluttua. Jäätymään eläkkeelle seurakuntavirasta Kylväjän hallituksen puheenjohtajasta, teologian tohtori **Per Wallendorffista** tuli myös koko järjestön luottamustoiminnan johtaja. Hänen vetäytyttyään sitten muutamien vuosien kuluttua sivuun olisi monessa mielessä ollut johdonmukaista, että johtajaksi olisi palannut Juhani Lindgren. Niin ei kuitenkaan käynyt. Vasta seitsemän vuoden jälkeen, vaikeassa uudessa tilanteessa hänet kutsuttiin lähetyksen johtajaksi, ja hän suostui siihen. Väliaika, jolloin hän toimi koulutussihteerinä eikä siis järjestön johdossa, mahdollisti kuitenkin väitöskirjan tekemisen.

Nöyryys ylti myös siihen, että Juhani Lindgren suostui olemaan työssä hiukan yli eläkeiän, jotta hänen seuraajaansa liittyvät asiat saatiin järjestykseen. Hän jousti henkilökohtaisesti yhteisen hyvän tähden. Silloin ei tietenkään aavistettu, että hän ehtisi olla eläkkeellä vain runsaat kolme vuotta, joista viimeinen kului vaikean ja kipuja tuottaneen sairauden kourissa.

Yksi nöyryyden ilmentymä mielestäni oli myös, että Juhani Lindgren Kylväjän lähetyksen johtajana jatkuvasti neuvotteli kanssani Kylväjän asioista ja lähetyksen johtajan ongelmista, koska olin hallituksen puheenjohtaja. Asetelma oli hiukan erikoinen: hänhän oli lähetyksen asiantuntija niin tiedoiltaan kuin kokemukseltaan eikä voinut odottaa saavansa minulta paljon uusia näkökohtia. Hän piti minut kuitenkin tilanteen tasalla sellaisissakin asioissa, jotka eivät ainakaan välittömästi tulleet hallituksen käsittelyyn, ja kysyi myös neuvoani. Harvoin minulla oli mitään sellaista sanottavaa, mitä hän ei olisi jo itsekin osannut ottaa huomioon. Arvostin kuitenkin tässäkin suuresti hänen nöyrää kunnioitustaan minua kohtaan.

Hengellinen työ edellyttää aina uhrautumista. Koko kristillinen usko ja seurakunta perustuvat Jeesuksen uhriin. Usko on Jeesuksen seuraamisesta, samantapaisen tien kulkemisesta kuin hän. Siihenkin sisältyy väistämättä jatkuva uhri maailmassa, joka ei ottanut Jeesusta vastaan eikä edes tuntenut häntä.

Osansa tästä uhrista kantavat myös sen henkilön perheenjäsenet, joka on kokoaikaisessa hengellisessä työssä. Uhrilla on useita ulottuvuuksia. Työ vaatii epätavallisessa määrässä tekijänsä aikaa yli kaikkien säädösten ja normien ja poissaoloa kotoa, usein pitkilläkin matkoilla ja jopa ulkomailla. Se varaa tekijänsä ajatuksia, tunteita ja muuta energiaa runsain määrin. Sitä tehdään olosuhteissa ja palkalla, jotka usein ovat kaukana länsimaisen yhteiskunnan standardeista.

Näihin jännitteisiin ja rajoituksiin Sinikka Lindgren ja Lindgrenien lapset ovat suostuneet. Kun Kylväjän väki onnitteli Juhania hänen 50-vuotispäivänään jouluna 1987,

Sinikkakin halusi Juhaniin vastauspuheen jälkeen käyttää puheenvuoron. Se tiivistyi tähän: ”Minä olen Herran palvelijan palvelijatar.”

Myös kuolema on nöyryyttävä, tietysti meille jokaiselle mutta erityisesti sille, jonka ”riisuminen” tapahtuu vähitellen. Ei voikaan toteuttaa suunnitelmiaan. Itsensä ilmaisemisen kykykin kaventuu ja loppuu. Tällaista Juhani Lindgrenkin joutui kokemaan, vaikkei kaikkiaan kauan eikä kovin pahasti. Kenenkään lähtö täältä ei ole henkilökohtaisesti kunniakas, vaikka hänen elämänsä merkitys olisi ollut kuinka suuri tahansa. Näin oli Jeesuksenkin kohdalla ja äärimmillään. Hänellä tosin oli elämässään ja kuolemassaan ainutlaatuinen tehtävä.

Raamatussa kehoitetaan ja luvataan: ”Nöyrytkää Jumalan väkevän käden alle, niin hän ajan tullen korottaa teidät” (1. Piet. 5:6).

Hienostunut persoonallisuus ja sydämellinen lähimmäinen

Jonkun ihmisen toimintaa pystymme jollakin tavoin arvioimaan määrän ja laadun näkökulmasta. Hengellisessä työssä arvioiminen on kuitenkin kahdesta syystä vaikeaa. Ensinnäkin siinä yhdistyvät ihmisen toiminta ja Jumalan työ, joka varsinaisesti, ytimeltään on näkymätöntä. Se mikä näkyy silmiin, ei välttämättä vastaa todellisuutta. Vain Jumala näkee ja arvioi kaiken oikein.

Vielä ongelmallisempaa on jonkun persoonallisuuden luonnehtiminen. Toisaalta meillä on kullakin oma henkilökohtainen käsityksemme ja kokemuksemme kohtaamistamme ihmisistä. Toisaalta heidätkin tuntee vain Jumala.

Rohkenen kuitenkin kertoa, millaisena minä olen kokenut Juhani Lindgrenin, koska luulen sen vastaavan monien muidenkin kokemusta.

Ehkä päällimmäisin piirre Juhani Lindgrenin suhteessa toisiin ihmisiin oli sydämellisyys ja suorastaan korostunut hienotunteisuus. Toisaalta hän ei tuonut esille itseään, ongelmiaan eikä ahdistustaan eikä esittänyt vaatimuksia. Oli helppo olla hänen seurassaan ja tehdä työtä hänen kanssaan. Toisaalta hän pyrki ottamaan toiset huomioon ja puhumaan heistä varovasti, kauniisti ja ymmärtäen. Hän ei käyttäytymisessään eikä myöskään arvioinneissaan henkilöistä ollut särmikäs. Hienotunteisuudessaan hän saattoi joskus olla suorastaan arvoituksellinen. Silti hän oli johtajana rohkea ja määrätietoinen ja uskalsi tarttua ongelmiin pelkäämättä, mitä ikävää siitä mahdollisesti seuraisi hänelle itselleen. Henkilöjohtajana on pakko ottaa tiukkojakin kantoja ja ryhtyä radikaalisiin toimenpiteisiin.

Juhani Lindgren oli myös sitkeä, uskollinen ja luotettava. Hän ei muuttanut katsomuksiaan. Hän pysyi paikallaan vaikeuksista huolimatta. Hän pitäytyi oikeaksi katsomaansa myös jäädessään vähemmistöön tai jopa yksin. Tällaisia tilanteita oli erityisesti hänen työuransa viimeisinä aikoina kirkon lähetystyön tulevaisuutta hahmotettaessa. Hän oli selkeä ja johdonmukainen ihminen.

Tietyissä mielessä hengellistä ja teologista polemiikkaa, joka on välttämätöntä ja oli myös Jeesuksella ja apostoleilla olennaista, on vaikea yhdistää hienotunteiseen käyttäytymiseen. Kun yrittää olla loukkaamatta henkilöä mutta joutuu arvostelemaan hänen kantojaan ja toimiaan, joutuu joskus pukemaan kritiikin ehkä hiukan vaikeasti ymmärrettävään tai epäsuoraan muotoon.

Kaikkiaan Juhani Lindgren henkilönä ja hänen toimintaansa täyttävät mielen syvällä kiitollisuudella. Hänen työnsä historiallisen arvioimisen on jäätävä myöhempään ajankohtaan ja toisenlaisten henkilöiden suoritettavaksi kuin minä, joka monin säikein olin kietoutunut hänen elämäänsä ja työhönsä.